

350. 422

~~363.~~

422

350.

from [unclear]

Sanna neile, kes on waewa al.

Joan. 19, 17.

„Ja Emma kandis omma ristid“

Das in vorliegender Schrift nichts gegen die Grundsätze der Augsburgischen Confession enthalten sey, wird hierdurch von Einem Kaiserlichen Ehstländischen Provinzial-Consistorium attestirt.

Reval Dom, den 26. May 1832.

Im Namen und von wegen Eines Kaiserlichen
Ehstländischen Provinzial-Consistoriums

G. W. Striedter, Ass. Const.

Chr. Heinr. Hirschelmann,
Consist. Secr.

Der Druck ist gestattet.

Censor M. von Engelhardt.

Dorpat, den 6. Junius 1832.

(L. S.)

Talliõnas,
trükkitud Lindworsi kirjadega.

1832.

10

Meie esiwannemad, Adam ja Ewa, ei teadnud nemmad waewast ühtegi, kui nemmad alles Paradisis ollid. Eapfelikkis meles ellasiid nemmad rõõmsaste Issanda palle ees. Agga se olli neile ühheks läbbikatsmisse seisusseks, sest et Jummal neile olli kasko annud, et nemmad ei piddand söma hea ning kurja tundmisse puust. Ni pea kui nemmad ennast andsiid kiusada selle: sinnatse Jummalta kasko wasto teggema, ni kohhe siis tulli hädda ja kartus ning libbe wallonende süddamesse, ja nemmad tundsiid Jummalta pühha palle eest ennast ärraheidetud ollewad, mis on keigerängem waew.

Küllab nemmad selle wägga õnneto seisusse sees olleksiid piddanud meelt ärraheitma, kui Issand Jummal neile ep olleks annud ärralunnastamise trööstlikko tootusse sellesünatse waewa seest. Agga sellega ühtlase kulutas Jummal neile ka keik sedda rasket waewa, mis uende pattust ilmajarrellandmata nende peäle piddi tullesma. Sest Temma ütles naese wasto: „Walloga pead sinna lapsi ilmale toma, ja sinno himmo peab so mehhe järrele ollema.“ Agga Adama wasto ütles Temma: „Ärranetud on se Ma sinno pärrast; waewaga pead sa sest söma keik omma ello aia; ja libbowitso ja ohhakaid peab ta sulle kaswatama. Omma palle higgi sees pead sa leiba söma, fenni kui sa jälle mullaks saad; sest sest: sammast olled sa woetud.“ I Mos. 3, 16, 19.

Jubba kohhe Jummal ilmutud pühha sãna hakkatusel siis nãme, et patto lãbbi keif hãdda on tulnud, ja et kãso ùlleastmisses on keif waew sessinnatse patto lãbbi wãgga õnnetumaks lãinud mailmas; ja iggal aial on Jummal parrago kùl nãhtud, et „pat on rahwale tiggedaks asjaks.“ Öpp. s. 14, 34.

Agga otsego Jummal omma ilmaãrraarwamata noupiddamisses, eskwannematte pattolangmist on lastnud sündida, et Temma omma hallastawa armo keifikile innimestele saaks ilmutada, — otsenenda annab Temma omma jummalikko mõtted mõda, mis otsekui taewad kõrgemad on kui Ma, kõrgemad kui meie mõtted on, et sellesinnatse aia kannatamissed meile kasuks sawad, ja püab igga innimesse lapssele omma õnnistusse nou korda sata.

Agga ei wõttaks innimenne omma otsato õrrarikkimisse ning lihha mele sees, õrralunnastamist patust ei ellades wist iggatseda, kui ta ei saaks patto lãbbi nuhtlusse ja waewa alla, mis tedda wõtwad aiada, aitajat ennesele otsida.

Jesãnd, meie Hallastaja on ennast iggal aial nõud nõsugguseks aitajaks innimestele wõtnud nõidata. Temma südda on pehme ning armo tãis. „Temma lasseb omma pãikest kurjade ja heade ùlle tousta, ja lasseb wihma sadada õgede ja ùllekohtuste peãle.“ Matt. 5, 45. „Hea on Jehowa keikide wasto, ja Temma hallastus kãib keif ùlle Temma teggude.“ Paul 145, 9.

Agga ei tahha Temma meid ei mitte ùkspãinis sellesinnatse, waid ka tulleswa ello kohta õntsaaks tehha egga meid agga aialikkust, waid ka, ja paljo ennam weel, iggawessesest hukatussesest pe

ästa; „meie surest üllekohtust, mis teeb lahhus-
tust meie ja Jummalaga wahhele.“ Jes. 59, 2.
Sest kui pattul alles meelwald on kä, ja inni-
menne on Jummalaga armo seadussed alles pru-
kimata, mis Ta meile pakkub, et saaksime omma
pattoga hädda diehte tundma, kahhetsema ning Tem-
ma käest andeks sama — siis saab temma sel-
lesinnatse wäggiwaldse wallitsusse al, ilmajärre-
leandmata ühtepuhko agga ühhest waewast teise.

Sedda näme wägga selgeste Israeli rahwa
loust. Ehk nemmad omma waenlaste libbeda
pealekäimisse alt, Jehowa omma Jummalaga pole
kül õhkasid, ja Temma neile aitajaid ja issan-
did ka satis, ja nende haigusse wõttis parran-
dada, ja neid sagedaste mitmest waewast kül
peästis, siiski said nemmad, pattust ärrapettatud,
kohhe jälle ahhastusse, murre, hädda ja waewa-
sisse üeste; sest et nemmad keigest süddamest
Jummalaga pole ei wõtnud pöördä, egga Temmale
ruuks jäda. Ja sellepärast kaebab prohwet
Jeremias: „Sa olled neid peksnud, ja nemmad
ei tunnud wallo. Sa olled neid löppetand, ja
nemmad on tõrkunud õppetust wastawõttes.
Jerem. 5, 3. „Ärge olge kui hobbone, kui
hobboesel, need on moistmata; nende suus on
sulissed ja waljad, neid taltsiks tehha, ei nem-
mad muido ei tulle so liggi.“ Paul. 32, 9.

Ja sepärast piddid nemmad patto waewa
sagedaste raskete kül tundma, ja ni kaua
nuhtlusse alla jäma. Sepärast piddid ka Mo-
ses ja keif prohwetid nende ülleastmissed nende
mele tulletama ja neid õppetama, kust keif nen-
de waew on tulnud. Sepärast laskis Jum-
mal nende hädda sees ka prohwetid Jeremia läbi:

bi nelle ütelda: „Mis sa küssendab omma ha: wa parrast? Ei so wallo woi parrata. So sure üllekohto parrast, et so patto paljo on, ollen ma sedda sulle teinud.“ Jerem. 30, 15. „Põra ümber ja ürrapõõrdud Israel, ütleb Jehowa, siis ei tahha minna ennese silmi ei mitte lasta wihha parrast teie peäle näbtumaks sada, sest minna ollen helde, ütleb Jehowa; ei ma tahha mitte iggaweste wihha piddada. Agga õppi tundma omma üllekohhut, et sa Jehowa omma Jummalata wasto olled ülleastunud. Jer. 3, 12, 13.

Ja näme sedda ka. sest, mis meile sest ärra laddunud poiast on kirjutud; kuida se hea ning tru karjane, sedda ekfiad lambokest ikka sedda surema hädda sisse peab andma, kunnitemma sedda karristawat kät wimaks hakkab tuudma, ja issa jure wõttab miina ja hakkab tunnistama: „Issa, ma ollen patto teinud.“ Luk. 15, 11, 32. Hea meil, ja õn Jummalast, et Lemma hallastus ni suur, et Ta keigesure magi kurjateggiale, kui temma keigest süd: darest agga wõttab ütelda: „Minna saan kätte, mis mo tõ wäärt on,“ weel kostab: „Tänna pead sa minuoga Paradisis ollema.“ Luk. 23, 43.

Ja kui se iggawenne Hallastaja, meie Issand Jesus Kristus isse Ma peäle tulli, siis olli ka Lemmal sesamma nou, keik innimesed patto tundmissese sata ning pattused meleparrandamisesele kuisuda. Separrast „õppetas Lemma nende koggodusse koddade sees, ja kulutas sedda kunnigrigi armodppetust.“ Matt. 4, 23. ja kais möda maad parrandama keikfuggust idbbe

ja haigust, mis rahwa hulgas liikumas olli, et iggamees piddi teadma, et Temma sesamma, kel on melewald, pattud andeks anda." Matt. 9, 2. Ja eks ei saand ka mitmele — ehk kül mitte keikile — ihholik hädä, mis neid Temma jure aias, juhhatamisse asjaks, omma patto hädä tundma, ning Tedda Issandaks ennesele leidma, kes mailma sisse tulnud, pattusid dntsaiks teggema?

Ja sest sadik, kui Temma patto, surma, kur ratit ja pörgo sai ärrawoitnud, ja ärralunnas tamist täieste meile wäljateninud, ja Jummal parramal kael nüüd istub, lähhäb Temma hal lastusse himmo ka ühtepuhko üksnes selle peäle wälja, hirmo ja armo läbbi innimeste süddamed ennese pole tommata, ja nenda kui Temma on tootanud ja ürtelnud: „Ja minna rahhan, kui mind maast üllestõstetakse, keik eunese pole tommata." Joau. 12, 32.

Nähha on, et meie Hallastaja, innimesed keigees malt ikka omma armo-kõite läbbi ennese pole pñab tommata. Ja kes kül jouab keik Temma armo ja head, ja keik Temma armastusse tunnistamised ärraluggeda ehk moista, misga Temma omme helde südda igga innimesse lapsese, norest põlwest sadik jo ülle snäidab? Eks iggamees ei peaks Temma hallastamisse tunnistuste läbbi, mis ta omma ihholikko, aialikko asjade polest, Temmast katsta jo sanud, ennast mitte otsego aetud tundma, armastus sest ning tännalikkust melest Temma käsud piddada.

Ugga kui paljo ennam weel ei peaks armastusse tulloke meie sees, Temma wasto mitte põllema, kui selle peäle mõtleme, mis

Kalli hinnaga Temma meid on lunnastanud ja wäljaostnud, ja meie tulletame, et Ta ennast allandanud meie pärrast, ja on saannawõtmistõp: pinud, ja on meie pattud ennese peäle wõtnud, ja on meie risti kaännud, ja on meie eest wär: risenud, ja ahhastanud, ja werrist higgsi higgsi: tanud, kuni Temma risti peält sai mahhau: telda: „Keik on lõppetud.“ Oh kui pattune sed: da agga diete tahhaks mõttelda, ei woiks süd: da armo wasto siis kül ial ennam tõrkuda!

Agga kui innimesed sellesinnatse, Jummalale meie Issanda sure armo läbbi, ommad südda: med mitte ei tahha lasta ligutada, kül Ta peab siis hädda läbbi meid ennese jure tombama, et saaks meid hullkatussest peasta. Ei tahha Tem: ma kül wägigise meid mitte sata, sanna kuulma — sest ei olleks meie sellega jo mitte pööratud. — Mina hallastusse anniks prugib Temma keik häd: da ning waewa, ja katsub risti kitsikussest läbbi, pattuste süddamed ennese jure: ja iggapääw on nähha, et se Temmast targaste on ärramõõl: dud, ja et palju hingesid nenda Temma head ja armo kätte ka sawad.

Agga ei sa Temma nou siiski mitte keikile tõeks minnema. Sest palju on neid, kes ei pea ei muust kellegist luggu, kui agga sest, mis silmaga on nähha, ja on aialik. Nemmad agga arwawad keik waewa isseenneseft, ehk koggematta neile tul: lewad, ja püüdwad omma moistusse ning omma wäega ennast sest peasta, ehk kuigi tahhes ker: gitamist isse ennesele sata. Teised jälle kül us: suwad, et keik Jummalast tulleb, ja et Temma ka sedda risti neile sadad; agga ei tahha nem: mad süüd ennese peäle wõtta, ehk agga wägga pisisut,

ja on sepärrast ilma kannatamata ommas waewas, ja Jummalala wasto nurrisemas. Ja nisugguste wasto on Jeremias ütelnud: „Mikspärrast nurriseb siis üks ellus inimenne? Iggamees nurrisego omma patto pärrast.“ Nutlo l. 3, 39. Weel teised, kelle peäle südda kaebab, tahtwad, waewa kandes, omma sü kautada, ja nenda isse ennast lunnastada. Agga kui se olleks woinud olla, ja innimesed olleksid ilma Jummalala Poiata patto nuhtlussest woinud lahti sada, olleks siis Poeg omma Issa süllest mahha kül tulnud, ja meie pattude eest ohwriks ennast annud, ja häädä, ja risti ja surma meie pärrast kül wäljakannud?

Oh, kui meie iggahhe waewa jures agga tahhaksime mõttelda, wata, se on Jummalala armastussest mulle nenda sündinud; sest ei woi Temma jo muud middagi, kui agga sedda, mis õnnisusseks mulle tulleb; ja kui meie agga ikka süüd ennesest tahhaksime otsida, kui monni waew meile tulleb — küllab siis saaksime sedda kül keigeen namiste ka leidma, ja saaks meile kül paistma, et meie omma tahtminne meile sedda wallo teeb; sest et „innimesse süddame mõtlemised on kurjad temma lapse põlwest.“ 1 Mos. 6, 5. — 8, 21. ja saaksime ka ärratundma, mis Issand omma Israeli-rahwale maenitsusseks lasseb kuulutama: „Eks sa ei te sedda ennesele? et sa oled mahhajatnud Jehowat omma Jummalatsel aial, kui Ta ollit sind tee peäl saatmas. Sinno kurjus karristago sind, ja so ärratagganemised nomigo sind.“ Jer. 2, 17/19.

Woib kül ka sedda olla, et — kui kulsuks ütlewad — wahhest ilmasüta kannatame. Agga selle jures on siis Jummalal se nou, meie

endised älleastmised meie mele tulletada, ehk ka sured ännistamised meie ettevalmistada. Kui Josef, Egiptusse, ma wallitseja, omma wendadele ütles: Teie ollete ühhed sallajad Ma kulajad! ja neile kartust teggi, siis nemmad teädsid kül, et nemmad kül selle polest ollid ilmasüta, agga siiski kaebas nende südda nende peäle, ja nemmad ütlesid teine teise wasto: „Edeste meie olleme süallused omma wenna pärrast, kelle hinge kitsikust meie näggeme, kui ta meid allandlikult pallus, ja meie ei wõtnud mitte kuulda; sepärrast on sesinnane kitsikus meie peäle tulnud.“ 1 Mos. 42, 21. Men: dasammoti sawad ka keik, kes Josepi wigga en: nesele andwad arowaldada, keigewimaks ütlemä: Edeste meie olleme süallused omma wenna Jesuse pärrast!

Ka woib Jummalä wits, mis käib ülle keige ühhe Ma, meie raskes waewaks olla, ja meie ep olle sedda omma sü läbbi ommeri mitte ta peäle saatnud. Agga nisuggust willetsust lasseb Issand iggakord igga hingele ühheks isseärralis: seks ännistusseks sada ja dige allandlik südda, mis ei kela Jummalä waimule küüd ennesele arowaldamast, wõttab nisugguse waewa pärrast, wist pallus ja Tanjeliga üttelda: „Meie olleme patto ja üllekohto reinud, ja dälaste ellanud, ja wastopannud, ja So käskudest, ja So kohtoseädusüst ärralahkunud. Sul, Issand, on digus, agga meil on häbbi silmis.“ Tan. 9, 5. 7.

Ka haiguste sees tahhaks südda hea melega kül küssida: Issand, miks Sa olled mulle sedda reinud. Agga nemmad on — otsenenda kui surmgi — patto läbbi meie peäle tulnud, sest et pattust kui üks pahha wiha meist on läbbi käinud ja

on meid hopis ärrarikkunud; ja meid pöddelik-
 lüks teinud. Ja nemmad on ommas mitmesug-
 guses seltsis, ühhed meie hinge wiggadusse ettetäh-
 hendamissed, otsenenda kui Jesaias ütleb: „Keif
 se Pea on haige, ja keif se südda on nõrk. Talla-
 tallast peast sadik ep olle temmas terwet ühteke, waid
 hawad ja muhhud, ja maddased reiad, mis ep olle
 wäljawantud, egga kinniseutud, egga õlliga peh-
 meks tehtud.“ Jes. 1, 5. 6. Ja Issand laskis
 ka Mosesse läbbi Israeli-rahwale ütelda: „Kui
 sa wõttad diete Jehowa omma Jummalä sanna
 kuulda, ja tehha, mis dige on Temma silma ees,
 ja Temma käskude pole omma kõrwa pöördä, ja
 keif Ta seadmisset piddadg: siis ei tahha minna ei
 ühteainust neist többedest so peäle päina, mis ma
 ollen Egiptusse-rahwa peäle pannud, sest Minna
 ollen Jehowa, sinno arst.“ 2 Mos. 15, 26.

Ka peatoidusse murre teeb ello raskeks. Önnisteg-
 gia õppetab omma jügrid, et küsüsinne: „mis peas
 me meie sõma? mis peame meie joma? misga peame
 ennast kama?“ ei sünni, waid et pagganad keif sedda
 noudwad takka, ja et keif murretseminne ilma Jum-
 mala aitmata ja önnistamata ei olle ennamaks, kui se
 tühhi murre, kui inimenne puaks omma pitkuse
 jure ühhe küünra jätkata. Sepärrast ütles Tem-
 ma: „Arge murretsege mitte hoomse ette, sest kül
 hoomnepääw omma eest murret peab. Jagal-päwal
 saab kül ommast waewast.“ Matt. 6, 25-34. Ja
 meie woime Temma sanna peäle julged olla: „Ei
 tahha ma sünnust mahhajäda, egga sind paiqust
 mitte mahhajätta.“ Ebr. 13, 5. nenda kui Ta-
 wet ka tunnistab: „Ma ollen noor olnud, ollen ka
 wannaks sanud, agga ma polle mitte näinud, et se,
 kes dige, on mahhajäetud ja et temma suggu on

leiba otšinud." Paul 36, 25. Ja nende tõtegemist õnnistakse jubba ka sellega, et nemmad mitmest häddast, mitmest waewast sawad ilma jama, mis laiskus innimesse peäle sadab.

Paljo waewa sadab innimenne ennesele ka, kui temma rikkusse himmudest ennast lasseb petta; sest, „kes tahtwad rikkaks sada, need langewad kiusatusse ja kdie sisse, ja mitme rummala ja kahjotegewa himmo sisse, need wautawad innimesse alla hukkamisse ja ärrarikmisse sisse. Sest rahhaahnus on keikide kurja asjade juur." 1 Tim. 6, 9, 10. Tudast on nemmad hukkatusse sisse saatnud, et naad tedda saatsid surema warra püüdma, Matt. 27, 6; agga sedda rikkast meest ewangeliummis saatsid nemmad pörgo, sure wallusse, et naad tedda kuisasid ellama iggapääw rõdmsaste ja sureste. Luk. 16, 23. Rikkusse himmustaminne sadab ka ilmaräkimate paljo murret kätte, kust se saab ilma jama ja wabba, kes ommaga rahhul on. „Sest meie ep olle ühtegi ilma tonud, awalik on, et meie ei woi widdagi ilmaft ärrawia." 1 Tim. 6, 7.

Meie liggimessest saatwad meile mittokord ka waewa. Kuluks mittokord kül ütlewad: Tulleb Jummal mind katsma, küllab sellega siis ollen rahhul; agga kui innimessest mind waewawad ja pinawad, ei tahha ma sellega mitte rahhul olla. Tõssi on, et nisuggune waew isseärranis on raske. Kunningas Dawet ütles prohwetil Kadi wasto: „Lange gem ommeti Jehowa kätte, sest Temma hallastus on suur; agga innimeste kätte ei tahha ma mitte langeda." 2 Sam. 24, 14. Agga mis tehha, kui se ommeti ehk sünnib? Kas souetük ütleb wahhest ka pottiseppa wasto: Mis sa teed? „Minna ollen Jehowa, ütleb Temma, ja ei muud ükski. Minna walmistan walgust ja loon pimmedust; ma teen

rahho ja loou õnnetust." Jes. 45, 7. „Kas sünnib õnnetus liinast, mis Jehowa ei teeks." Amosi ram. 3, 6. Mis siis muud, kui Jummal ta käest sedda wasto wõtta, ja nende kolme mehhega tulle ahjus mõttelda: „Wata, üks on meie Jummal, kedda meie auustame, se on wägägew meid ärrapeästma. Agga kui Ta ei wõtta peästa, olgo sulle teäda, et meie ei wõtta mitte kummardada sedda kuldkiuo, mis sa lastnud püsti paäna." Tan. 3, 17. 18.

Ka woitwad weel nisuggused waewa asjad inimessele tulla, kust meie ei teage, mis tarwis, ja mis peälegi otsego Jummal ta digusse ning armo wasto näiks ollewad. Kui meie loeme, et Jesus neile kahhe kurja waimule lubba annud, sea karja sisse miäna, ja et keik se sea karri ennast kullutand ülle kaela kalda peält merresse, ja keik wee sisse ärrasurnud — Matt. 8, 30, 34. — siis ei tea meie sedda arwata, kuidas Temma, keigesurem heateggia, Kergesea-rahwale nisuggust kahjo pididi teggema? Agga Temma käl teadis, kuidas se rahwas, kedda käskus olli kelatud, sealihha sömast, siggade läbbi, ja et nemmad nendegagi kauplesid, wist rojaseks on sanud, ja tahtis neid sega õppetada, et keigesuremgi aialik kahjo ep olle middagi selle wasto arwates, kui inimenne kahjo teeb omma hingele.

Agga keigeennamiste on inimessele käl aina sellepärast waewa ja läbbikatsmisse tulle al. et nemmad omma pattosüüd ning omma waesust peawad tundma, ja Jummal ta ette ennast allandama. Kui Job ep olleks tahtnud Jummal ta ees ennast digeks paäna, ep olleks temma siis ka keige selle sure hädda sisse mitte sanud. Et

temmal se wägga waene luggu olli, se olli keif
temma omma digusse sü. Temma agga tahtis
ilmasüta ja keigest pattust puhhas olla, ja se
pärrast olli tarwis et ta omma jölldust pididi
tundma ja et tedda waewaahjus pididi läbbikat
sutama, kuni ta Jummalale wöttis au anda,
ning ütelda: „Minna ollen rummalaste räkinud,
sepärrast tahhan ma sedda põlgada ja kahhetse-
da põrmus ja tuhhas.“ Ja ni pea kui Job en-
nast süalluseks sai tunnistanud, kohhe siis Is-
sand piddas temmast jälle luggu, ja põris tem-
ma wangi-põlwe, ja õnnistas temma wimist põl-
wet ennam kui ta esimest. Job. 42.

Oh kui mitmest woitlemisest ning allanda-
misest saaks waene inimenne ilma jäma,
kui ta ommas waewas ei tahhaks ennast digeks
päina, waid paljoenneminne isfennesest kui üh-
hestki teifest süüd leida! Agga ikka kuluks wab-
bandamisse asjo ettetowad ja olgo laps ehk
halli peaga mees. Ja se keif tulleb sestsamast
kõrkusfest, mis läbbi inimenne sai langema.
Esiotsa ütles Iusaja, maddo, naese wasto:
„Jummal teab, mil päwal teie sest ärrakeeldud
puust sõte, et teie silmad siis lahti sawad, ja
sate kui Jummal, ja tunnete head ja kurja.“
I Mos. 3, 5. Ja sest sadik on inimenne nüüd
pimne omma ennese süddame asjus, ja ei tunne
mitte, kuidas pat hukatusse sisse tedda pettab,
egga tunne, et keif se mitmesuggune hädda, mis
tedda ühtepuhko waewab, ep olle muud kui pat-
to palk. Temma tuikub mailma waewa segga-
ses asjas ühhest päwast teise, ja tahhab paljo-
enneminne kibbowitsust ning ohhakarrest läbbi
aiada, kui et ta ennast allandaks, sure Jumma

lale au andes, ja Hallastaja kutsu mist kutuldes, kui Ta ütleb: „Tulge minno jure keik kes waes watud ja koormatud ollete, ja minna tahhan teile hingamist sata.“ Matt. 11, 28.

Mitto, kes on waewas, teeb omma waewa pittkemeks, ja omma hädda wallusamaks, et ta ei tahha rahhul olla, egga Issanda abbi odata, waid tahhab isseennast aidata, ehk teiste innimeste abbi otsida. „Kuningas Usa ei noudnudke ommas haigusfes Jehowat, waid arstisid.“ 2 Niam. 16, 12. Ugga kirjutud on: „Edest, Jehowa meje Jummalafees on Israeli abbi.“ Jer. 3, 23. „Dunistud on se mees, kes lodab Jehowa peäle, ja kelle lotus Jehowa on.“ Jer. 17, 7. „Se on hea, et innimenne otab, ja wait on Jehowa ärrapeästmisses järrele otes.“ Rut. laul 3, 26. Küllab kuningas Dawet on tunnud ja moistis ütelda: „et Jehowa käes on ärrapeästminne. Jummal on, kes paljo õnnistust sadab seia Ma peäle;“ — ja pallus: „Sada Sinna meile abbi ahvastusfest, sest innimesse abbi on tihhine.“ Paul 3, 9. 60, 13. 74, 12.

Monni, kes on waewa al, peab sellesinnatse omma kannatusse õppimisses mittoford kaua aega wibima, ja ei sa naljalt peasma, sest et süddame läbbikatsuja wägga selgeste kül teab, et ta muido kohhe jälle hakkaks patto teggema. Se lugge olli selle innimessega, kes olli kahheküsa aastat neljatkümmend Petesda tigi äres haige olnud. Ilma asjata otis temma weeligutamist, sest ep olnud sedda innimest, kes tedda aitis tiki, kui wessi seggati. Ja se olli nenda Jummalast, sest ta pididi sedda inndi ootma, mil Issand, kelle kä on surm ja ello, omma wäggewa sannaga tedda pididi terweks teggema,

ja temma wasto ütlemä: „Katsu, sinna olled terweks sanud, ärra te mitte ennam patto, et sulle middagi kurjemat ei sünni.“ Joan. 5, 14.

Ei olle Issand omma jüngrittele ka pärramat ühtegi tootanud, kui teistelegi innimestele; sest Temma ütleb: „Mailmas on teil ahhastus.“ Joan. 16, 33. Ja sawad neile ehk peäle weel isseärralissed läbbikatsmissed tulles, kusti teised ei tea.

„Sest, keik kes tahtwad jummalakartlikkult ellada Kristusse Jesusse sees, neid peab ka takkakiusatama.“ 2 Tim. 3, 12. „Ja teid wihkatakse keikist minno nimme pärrast.“

Matt. 10, 22. Agga Temma on neile ka isseärralist üllestoetamist tootanud: „Olge julged, minna ollen mailma ärrawoitnud.“ Joan. 16, 33.

„Dntsad ollete teie, kui innimesed teid minno pärrast laimawad, ja takkakiusawad, ja rägiwad keik suggu kurja teie wasto, kui nemmad walletawad.“ Matt. 5, 11. Agga Temma tahhab, iggaühhest Jummalalapsest, „et temma kui ristünnimenne kannatab.“ 1 Peetr. 4, 16. Ei woi Jummalalapsed ka mitte ilma karristamata olla.

Pühha Paulus kirjotab Ebra-rahwale: „Mo poeg, ärra arwa mitte alwaks Issanda hirmoandmist, ja ärra sa mitte ndrgaks, kui sind Temmast nomitakse. Sest kedda Issand armastab, sellele annab Temma hirmo; agga Ta peksab igga poia, kedda Ta wastowõttab. Kui teie hirmoandmist kannatate, siis pakkub Jummal enuast teile, kui lastele; sest misuggune poeg on se, sellele issa hirmo ei anna? Ebr. 12, 5-7. Temma ütleb sellega: Ei woi lapsed ilma karristamata mitte heaks sada. Tahhate siis omma taewase Issa diged lapsed olla, siis heitke ennast Temma karristamisse alla hea ning

lapselikk melega. Kas isä käl wõttab sest holda, et laps ei tahha temma karristamist? Et wist mitte, waid temma karristab peäle, sest et sedda on tarwis. „Hea on mehhele, kui ta ikket ommas nores eas kannab.“ Rut. laul 3, 27.

Agga süski karristab suur Jummal armoga. „Agga Jummal on ustaw, kes teid ei lasse kiusata ennani, kui teie sudate kanda, waid tahhab kiusatussega ka sedda otsatahha, et teiesudate kanda.“ I Kor. 10, 13. „Ea panneb koorma meie peäle, se Jummal, kes meie ärrapeästija on.“ Paul 68, 20. „Polle meil ka üllematpreestrit, kel ei peaks ärrast meele ollema meie nõdrusse pärrast, waid kes keikist on kiusatud otsego meie, süski ilma pattota.“ Ebr. 4, 15. „Sest mis sees Temma isse on kannatanud ja kiusatud, selle sees woib Temma neid, kedda kiusatakse, aidata.“ Ebr. 2, 28. „Sepärrast wadagem Jesusse peäle, kes meie usso üllemsaatja ja lõppetaja on, kes on risti kannatanud rõmo eest, mis Temmale olli seätud, ja ei pannud sedda häbbi mikski. Sest pange sedda tähhele, kes nifuggust wastoräkimist pattusist ennese wasto on kannatanud, et teie ärra ei wassi, ja omma hinge sees nõrgaks ei lähhä“ Ebr. 12, 2. 3.

Ja usklikud sawad ommas waewas ka tunda, „et keik heaks tulles neile, kes Jummalat armastawad.“ Rom: 8, 28. „Keik hirmoandmine, kui se käl on, ei sedda arwata rõmo waid burbdusse ollewad; agga käl ta wimaks rahhokist digusse kasso neile annab, kes se läbbi on hästi õppetud.“ Ebr. 12, 11. Ja nemmad kiitewad ka willetsuste sees, et nemmad teädwad, et „willetsus sadab kannatust.“ — Sest waewas saab innimenne palluwaks waimus, süddamelik-

kuls, allandlikkuls ning kannatlikkuls — „ja kannatus sadab mitto näggema.“ — On läbbikatsmisse tunnikesed mödda, se siis sadab rõõmsa süddamega Jummalat kiitma. — „Ja kui mitto on nähtud, se sadab lotust,“ nenda et usklik südda Jobiga kül ütleb: „Kue ahhas: tusse feest peästis Ta mind ärra, ja kui seitsmes kã, ei pea ei middagi kurja minnusse puutama.“ Job. 5, 19. „Agga lotus ei te meile häbbi.“ Rom. 5, 3:5. Ja sedda on kunningas Tarwet omma läbbikatsmisesse mittokord katsunud ja tunnistanud: „Ei sa mitte häbbise ei üksineist, kes Sind otawad.“ Paul. 25, 3.

„Agga kiusatus winsutab meid ka, kui tunne me sedda ennekuldud sanna.“ Jes. 28, 19. Kui monda ep olle temma mitte jo saatnud Jummalat sannast sedda trõdstimist ennesele otõima, mis ta muido kussagilt ep olleks leidnud? Ja kui mitto ep olle, sedda nõudes, mitte jo sanud se õige trõdstimisse hallika ennese jure, kust nemmad keige seggadusse, ja waewa keige surema pallawa seest, ikka jahhutamist kätte on sanud? nenda kui lauljamees Tarwet sedda on katsnud, ja ütelnud: „Kui Sinno kãssõ õppetus ep olleks mo jahhutamine olnud, siis olleksin ma ommas willetsusses hukka läinud.“ Paul II 9, 92. „Kui mul palju raskeid mõtlesid olli, siis Sinno trõdstimesed jahhutasiid mo hinge.“ Paul 94, 19.

Hädda õppetab ka Jummalat palluma. Sel lepõrrast õppetab Jakobus: „Kui kegi teie feest kurja kannatab, se pallugo Jummalat.“ Jak. 5, 13. Kui õppime uskuma, et keik sellesinnatse aia kannatamised Jummalast tulles

wad, ei leia meie siis ka kussagilt jahhutamist, muud kui wallagem omma südda agga wälja Temma ette; ehk küsfigem ka Temma käest, miks pärrast Temma tarwis arwanud, et se waew meie peäle piddi tullesma? Agga meie siis pallume ka ikka, Jummalala holeks ja Temma pühha tahtmisse alla nenda ennast andes, kui Onnisteggia sedda on teinud, ja keige kibbedamas waewas, ja risti-tulleski omma taewast Issat on wõtnud palluda: „Ei mitte minno, waid Sinno tahtminne sündko.“ Ja peame siis kül ehk kannatusse jama, ikka siis ka same, ja ehk kül mitte just nenda, kui se Temmale sündis, et Jummalala ingel taewast tulli Tedda trödstima — omma palwet möda, kinnitamist tundma, ja same selle selgussele sama, mis meil se kord on tarwis. Sest „kes Jehowat ootwad, need sawad ue rammo, ja lähhäwad ülles tibadega kui kottad: nemmad jookswad, ja ei tüddi mitte ärra; nemmad käiwad, ja ei wässi mitte ärra.“ Jes. 40, 31.

Waewas õppib innimenne ka teise hädda tundma. „Kui üks life kannatab, siis kannatawad ka teik liikmed.“ 1 Kor. 12, 26. Ja sepärrast kirjotab pühha Paulus Ebrea-rahwale: „Möttelge wangide peäle, kelle käsfi kurjaste käib, otsego need, kes isse ka weel ihhus on,“ Ebr. 13, 3; ja kirjotab Korintusse-rahwale: „Kidetud olgo Jummal, ja meie Issanda Jesusse Kristusse Issa, se süddamelikko hallastusse Issa, kes meid trödstib keige meie willetsusse sees, et meie woime trödstida neid, kes keigesugguse willetsusse sees on, se trödstimissega, misga meid endid Jummalast trödstitakse.“ 2 Kor. 1, 3. 4.

Et nüüd waew Jesusse jüngrittele ni suure wälja on kannud, sepärrast on ka nähha „waggad

rõmu parrast hüppama auga, ja neid diskama omma wodi peäl." Paul 149, 6. Jakobus kirjotab: „Minno wennad, pange selgeks rõmuks, kui teie mitmesuguste kiusatuste sekka sattute, ja moistke, et teie usk, mis on läbbikatsutud, sadab kannatust." Jak. 1, 2, 3. Ja sedda ennam waewakandjad kannatusse sees on katsutud, sedda ennam kidad nende su ja südda Issandat ja tännab Tedda, et Ta neid on armolikkult läbbi aitnud, ja wõtwad pühha Paulussega kül ütelda: „Sest otsego meil kannatamissi paljo on, nenda trööstitakse meid ka rohkeste Kristusse läbbi." 2 Kor. 1, 5.

Ja kui waewakandjal Hallastaja rahho nou siin mailluas ifka selgeste jo paistaks, ei wõtaks temma siis ei ial kaebata, egga omma waewamõdda parrast Jummal wasto nurriseda, waid wõtaks paljoenneminne omma hädda ja risti al mõttelda: Ei olle armolinne Jummal wiist teist nou ennam leidnud, ja on targaste teinud mind se koorma alla sates, et Ta muido mo ärrapõrdud süddame wastoseistmist ei saand ärrawoita. Kaebab inuimenne omma hädda parrast, ifka se on selgeks tunnis: seks siis, et ta isseennast diete ei tunne, ja et südda weel ei olle diete allandatud ta sees.

Wisijst wõttab ükskord selge taewa walges illewel, neist, kes on tulnud mitmest willetsustest, iggamees sedda surema allandusse sees kummardada, ning selle kääle suud anda, mis ni rohkeste meie peäle on hallastanud — sedda immelissest Temma, se Jummal kes on tru, ja selle truust meie ilmauskmata süddamed ei sa tuhjaks teggema — sure kannatusse ning pitka melega, tedda läbbi on aitnud, „ja keif wõtwad iggaweste Tedda tännada, et Ta keif hästi on teinud." Paul 52, 11.

Algga feigekallim trööstiminne, ja mis jääb, ehk kül waewa ihho ammo mullas, on ifka se: „et sellesinnatse aia kannatamissed ep olle ühtegi wäärt selle au wasto, mis meile peab ilmutadama." Rom. 8, 18. „Dnnis on se mees, kes kiusatust kannatab, sest kui temma saab läbbikatsutud sanud, siis peab ta ello fronti sama, mis

Jõsand on tootanud neile, kes Sedda armastavad." Jak. 1, 12. „Kes silmaveega külwanud, need leikwad diskamisega. Kes käib ikka peäle, ja nuttab semet külwi tarwis faudes; se tulleb tõeste diskamisega, ja kannab ommad wihhud." Paul. 126, 5. 6.

Ja sellepärast kirjotab pühha Peetrus usklikkule: „Ridetud olgo Jummal, kes omma sure hallastusse pär: rast meid neste on sünnitanud ellawaks lotusfeks, ühheks pärrandusfeks, mis ei woi hukka minna, egga ärrateo: tud sada, egga ärranärtsida, mis taewasse on rallele pandud teile, kes teie nüüd piisut, kui se tarwis lähhab, kurwad ollete monnesarnaste kiusatuste sees; et teie usk, kui se saab läbbikatsitud, peab leitama paljo üllema ollemast, kui kuld, mis kaub, ja süiski tulles läbbikatsutakse." 1 Peetr. 1, 3:7.

Ja siis tulleb se aeg, mil atwalikkus saab, kui truid on Lemma mõtted, kui üksford se suur hulk, mis ükski ei woi illes arwata, keikist pagganist ja suggu:arrudest, ja rahwast ja kelist, au:järje ees seiswad, ja Talle ees, ehitud pitka walge riettega, ja palmi:oksad nende käes, ja küssendawad sure healega; ja ütlewad: Onnistus tul: leb meile Jummalale käest, kes au:järje peäl istub, ja Talle käest; ja kui meie inglidega omma silmili mahha: heidame, ja Jummalat kummardame ja ütlemä: Amen, kitus ja au ja tarkus, ja tänno, ja auustus ja wäggi ja rammio olgo meie Jummalale iggaweste iggawesfeks aiaks, amen." Jlm. ram. 7, 9:12.

Ja keik needsinatsed, kes tullewad ehitud pitka walge riettega, sawad siis Jõsanda suust sedda tunni: tust kuulda: „Needsinatsed on ommad pitkad rided pesnud, ja on ommad pitkad rided walgekst teinud Talle werres. Sepärast on nemmad Jummalale au:järje ees, ja teniwad Sedda õdd ja päwad Lemma templis. Neil ei pea enam nalga egga janno enam ollema; ei peage nende peäle langema päike, egga mingisuggust pallawat; sest se Tal, mis keft au:järje on, peab kui karjane neid hoidma, ja neid juhhatama ellawatte wee:hallikatte jure, ja Jummal wõttab keik silma:piisarad nende silmist är: rapühkida." Jlm. ram. 7, 14:17.

